

vergadering **C258**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 5 mei 2022

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de externe controle op het dansgezelschap Troubleyn van Jan Fabre en de toekenning van structurele subsidies – 2367 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het vervolgonderzoek 'Loont passie?' naar de socio-economische positie van de creatieve professional – 2545 (2021-2022)	6
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de visie op een vernieuwde boekenbeurs in Vlaanderen – 2454 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de staat van het Vlaamse boekenlandschap – 2596 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het nieuwe boekenfestivalinitiatief van LEES! – 2737 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het rapport van IDEA Consult ter voorbereiding van de inventarisatie van de cultuur- en jeugdinfrastructuur – 2436 (2021-2022)	16
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de lessen die de Vlaamse overheid kan trekken uit het conflict rond het mozaïekkunstwerk in opdracht van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen – 2644 (2021-2022)	19
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over cultuurbeleving van vluchtelingen en over kunstenaars op de vlucht – 2714 (2021-2022)	22
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over een eengemaakt cultuurloket – 2734 (2021-2022)	26

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de externe controle op het dansgezelschap Troubleyn van Jan Fabre en de toekenning van structurele subsidies – 2367 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Orry Van de Wauwer

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Op 25 maart 2022 is de rechtszaak begonnen tegen kunstenaar en theatermaker Jan Fabre, en daar is ondertussen vorige week ook al een uitspraak over gebeurd. De rechter heeft geoordeeld dat de feiten die hem ten laste werden gelegd bewezen zijn. Het waren elf vrouwen die klacht hadden ingediend vanwege grensoverschrijdend gedrag, ongewenste aanrakingen, aanranding van de eerbaarheid, pesterijen, geweld en het eisen van seksuele handelingen om actief te kunnen blijven binnen het dansgezelschap Troubleyn. "Een seksuele relatie met Jan Fabre hoort erbij", zo schetste de advocaat van de burgerlijke partijen. Het openbaar ministerie had een effectieve celstraf van drie jaar gevraagd. Het zijn uiteindelijk achttien maanden met uitstel geworden. De drie jaar betrof de maximumstraf voor de feiten.

Het proces tegen Fabre werd aangespannen door het arbeidsauditoraat van Antwerpen. Dat had een onderzoek geopend in september 2018. De arbeidsauditeur noemde het dossier het ergste dat hij ooit is tegengekomen en de getuigenissen van de slachtoffers zeer geloofwaardig.

De omvang van de problematiek van grensoverschrijdend gedrag in de cultuursector is voor het eerst naar buiten gekomen in een artikel van Ilse Ghekiere op 10 november 2017 in cultuurmagazine recto:verso. Daarin had ze de anonieme getuigenissen van dertig vrouwelijke performers gebundeld, trouwens niet alleen van bij Troubleyn. Op een avond in het Kaaithheater werden die verhalen voorgelezen. Daarop heeft toenmalig minister van Cultuur Sven Gatz een onderzoek besteld bij UGent. Uit dat onderzoek bleek dat maar liefst een op de vier vrouwen uit de cultuur- en mediasector het voorgaande jaar met ongewenste fysieke of seksuele toenadering te maken kreeg.

In reactie daarop heeft Jan Fabre op 27 juni 2018 een interview gegeven waarin hij vertelde dat er bij Troubleyn in veertig jaar totaal geen sprake was geweest van grensoverschrijdend gedrag. Dat is nu toch anders gebleken. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) heeft Troubleyn op 17 september 2018 om uitleg gevraagd. Vervolgens werden aan Troubleyn enkele verplichtingen opgelegd, zoals een uitgebreidere raad van bestuur met een aantal vrouwen, het opstellen van een integriteitsbeleid en een arbeidsreglement met ethische gedragscode. Bovendien moest Troubleyn ook een plan ontwikkelen over omgang met naaktheid en seksualiteit op scène.

In april 2019 oordeelde het departement Cultuur positief over alle acties die Troubleyn had ondernomen. Daarop heeft minister Gatz beslist om 45 procent van Troubleyns subsidies – dat gaat over 927.000 euro – uit te betalen. Tegen eind september 2019 gebeurde er een evaluatie van het integriteitsbeleid, waarna de tweede subsidieschijf volgde. Er werd beslist om ook in 2020 deze externe controle te bewaren.

Nu het proces tegen Jan Fabre is afgelopen, roept dit de volgende vragen op. Was de Vlaamse overheid op de hoogte van het onderzoek en de conclusies van het arbeidsauditoraat bij Troubleyn in 2018? Zo ja, welke maatregelen heeft Vlaanderen dan genomen naar aanleiding van de conclusies van het arbeidsauditoraat

met betrekking tot de subsidieovereenkomsten en het laten naleven van een ethisch charter?

Voormalig minister Gatz besliste in 2020 om Troubleyn te onderwerpen aan externe controle zoals gebeurde in 2018 en 2019. Hebt u, de huidige minister van Cultuur, deze externe controle ook in 2020 en 2021 laten uitvoeren?

Zal de Vlaamse Regering naar aanleiding van deze uiterst pijnlijke zaak de subsidievoorwaarden en de handhaving ervan verder aanscherpen teneinde meer bij te dragen aan een veilige werkomgeving binnen de culturele sector? Ik bedoel hiermee de hele culturele sector, niet alleen Troubleyn.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, voorafgaand wil ik zeggen dat juridisch gezien de organisatie vzw Troubleyn de werkingssubsidies ontvangt via het Kunstendecreet, niet Jan Fabre in persoon maar de vzw. De aanklacht loopt tegen Jan Fabre in persoon. Dat is de juridische context.

De Vlaamse overheid was niet op de hoogte van de bevindingen in het kader van het door u geciteerde onderzoek ingesteld door het arbeidsauditoraat. De Vlaamse overheid had zich immers in deze zaak geen burgerlijke partij gesteld en kreeg dus ook geen inzage. Gelet op het geheim van het strafrechtelijk onderzoek, werd de Vlaamse Gemeenschap dan ook niet op de hoogte gesteld van het onderzoek en de conclusies van het arbeidsauditoraat.

De uitspraak van het arbeidsauditoraat in 2018 verhindert niet dat Jan Fabre zijn beroep verder uitoefent. Dan is het natuurlijk aan de vzw Troubleyn om na te gaan hoe zij haar relatie met Jan Fabre verder ziet en hoe zij haar engagementen in het kader van het Kunstendecreet kan vervullen.

Zoals zonet gesteld, waren wij niet op de hoogte van het rapport van het arbeidsauditoraat. De maatregelen die wij hebben genomen, waren enerzijds een antwoord op de open brief en anderzijds een gevolg van de bevindingen en de vaststellingen gedaan door de administratie zelf, zowel tijdens het jaarlijkse toezicht op de aanwending van de subsidies als tijdens een gesprek met het bestuursorgaan van de vzw.

Dan vroeg u of de controles ook verder gelopen zijn, na 2019. De aanpak bleef de voorbije jaren dezelfde. In 2020 werd een zelfevaluatie integriteitsbeleid Troubleyn/Jan Fabre en een auditrapport integriteitsbeleid Troubleyn/Jan Fabre vzw opgesteld door Stanwick, in casu door senior management consultant Caroline Noël, ingediend bij en geëvalueerd door het Departement CJM. Daarnaast werd een document 'Wat meedelen na een risicoanalyse? versie 20210126', onder redactie van Johan Nolmans van de externe dienst voor preventie op het werk (IDEWE), ingediend.

De vzw Troubleyn engageerde zich om ook in 2022 een evaluatie te laten maken van haar integriteitsbeleid en een evaluatie van haar psychosociale beleid te laten uitvoeren door IDEWE en gaf verder aan dit voortaan jaarlijks te zullen laten uitvoeren om zo de vinger aan de pols te kunnen houden. Het rapport van 24 februari 2022 werd ook bezorgd aan de administratie. Het is dus ook in 2022 gebeurd.

Dan kom ik aan de subsidievoorwaarden. In het nieuwe Kunstendecreet wordt naar de principes van goed bestuur verwezen. Die werden recent geüpdatet in de Bestuurscode Cultuur, in 2020. Het spreekt voor zich dat een professionele werking van de bestuursorganen noodzakelijk is en dat het bestuur zijn controlerende, adviserende, strategische rol en werkgeversrol op een professionele, constructief-kritische en onafhankelijke wijze moet uitoefenen om integriteit binnen de

organisatie te kunnen waarborgen en zorgvuldig, ethisch en verantwoord met de mensen en de middelen van de organisatie moet omgaan.

Verder werden voor het eerst ook de principes van fair practices geïntroduceerd in het nieuwe Kunstendecreet. Dat gaat over eerlijke praktijken in het werken of het samenwerken, zowel op het vlak van verloning maar ook op het vlak van gelijkwaardigheid, wederzijds vertrouwen, waardering, transparantie, enzovoort. De aandacht voor fair practices moet een manier van werken stimuleren waarin integriteitsissues minder gemakkelijk kunnen voorkomen. Zowel bij de uitvoering van een project als in het geval van een werkingssubsidie moeten deze principes gevolgd worden. In het geval van een werkingssubsidie moeten deze principes bijkomend verwerkt worden in een intern reglement.

Ten slotte wordt in het nieuwe decreet ook aandacht besteed aan meldingsmogelijkheden bij kwesties rond integriteit. Bij een project moeten alle medewerkers die bij het project betrokken worden, geïnformeerd worden over mogelijke meldingskanalen bij kwesties rond integriteit op het vlak van psychosociaal welzijn en grensoverschrijdend gedrag. Organisaties die werkingssubsidies aanvragen, moeten zich engageren om in het kader van integriteit een eigen beleid tegen grensoverschrijdend gedrag te ontwikkelen en te onderzoeken of de aanstelling van een vertrouwenspersoon haalbaar is. Deze vertrouwenspersoon kan zowel intern als extern zijn. Bovendien moeten, naar analogie bij projecten, alle medewerkers binnen de kunstenuorganisatie geïnformeerd worden over de mogelijke meldingskanalen. De organisaties verbinden zich tot deze engagementen op het moment van de aanvraag van de subsidie, maar deze engagementen zullen, indien een subsidie wordt toegekend, ook daadwerkelijk nagekeken worden bij het toezicht op de verantwoording.

Voor een specifieke groep van organisaties die tien jaar subsidie via het Kunstendecreet wil krijgen, ligt de lat nog hoger: zij moesten bij hun subsidieaanvraag eind 2021 de principes van goed bestuur en fair practices al verwerkt hebben in een intern reglement en een eigen integriteitsbeleid op het vlak van psychosociaal welzijn hebben ontwikkeld. Daarnaast moeten deze spelers via hun eigen communicatiekanalen publiek bekendgemaakt hebben hoe de kunstenuorganisatie een voorbeeldrol vervult op het vlak van goed bestuur, fair practices en voor integriteit op het vlak van psychosociaal welzijn. In dit geval gaat het dus om subsidievoorwaarden waaraan je als organisatie moet voldoen, mits je voor een subsidie in aanmerking wilt komen.

Dit zijn dus allemaal zaken die nu in het nieuwe decreet zitten. Die treden nu pas in werking. We gaan kijken of dat in de praktijk tot goede dingen leidt, maar verder plan ik geen verstrengingen, omdat we nu eerst in de praktijk moeten brengen wat we net gewijzigd hebben.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, dank u wel voor uw uitgebreid en gedetailleerd antwoord. Misschien heb ik een stukje niet gevolgd. Ik begrijp dat er in 2020 nog eens een zelfevaluatie is gebeurd binnen Troubleyn en ook een externe evaluatie van Stanwick. In 2021 niet, of toch ook? Ja. (*Opmerkingen van minister-president Jambon*)

En 4 februari 2022 slaat op het onderzoek van 2021, dat is overgemaakt aan het departement. Ik wil graag horen of de bevindingen dan dusdanig voldoende positief waren om te verantwoorden dat Troubleyn zijn subsidies blijft krijgen. Dat is heel belangrijk.

Ik ben ook zeer blij met alle nieuwe bepalingen in het Kunstendecreet inzake goed bestuur en fair practices, het meldpunt, de maatregelen die er genomen zijn. Het

is natuurlijk heel jammer voor die danseressen dat het zover is moeten komen, dat die etterbuil is moeten openbarsten voor er aandacht voor geweest is. Ik heb de laatste tijd ook heel veel contacten, de mensen zijn er nog niet altijd over wat er allemaal gebeurd is.

De rechter heeft geoordeeld, dat is één zaak. Troubleyn en Fabre staan los van elkaar, maar Troubleyn is natuurlijk ook Jan Fabre. Het gaat over zijn persoon. Ik vond het toch wel heel belangrijk om die vraag te stellen of de subsidies nog terecht uitgekeerd zijn. Waren de bevindingen voldoende positief om de subsidies te blijven uitkeren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het antwoord is affirmatief. De bevindingen waren voldoende positief. De feiten waarvan men hier sprak, dateren van voordien. De rapporten waren voldoende positief om door te gaan met subsidies.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dan kunnen we alleen maar concluderen dat we door deze jammerlijk zaak nu toch voldoende barrières en buffers ingebouwd hebben in ons Kunstendecreet om ervoor te zorgen dat dit in de toekomst niet meer mogelijk is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het vervolgonderzoek 'Loont passie?' naar de socio-economische positie van de creatieve professional – 2545 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): In 2021 heeft het Departement Cultuur, Jeugd en Media de opdracht gegeven aan de onderzoeksgroep CuDOS van de Universiteit Gent om een vervolgonderzoek te houden op basis van het onderzoek 'Loont passie?' uit 2016. Dat was overigens een baanbrekend onderzoek, dat eigenlijk voor het eerst de vinger op de wonde heeft gelegd van de preciaire sociaal-economische positie van de creatieve professionals in Vlaanderen.

Uit het vervolgonderzoek blijkt dat de arbeidsmarkt van de cultuursector nog altijd gekenmerkt wordt door projectmatig werk, waarbij een aaneenschakeling van eigen projecten en opdrachten, vaak van korte duur en bij verschillende opdrachtgevers, de norm is, en niet een vast contract. De arbeidsmarkt van de cultuursector vormt dus een uitzondering ten opzichte van de algemene actieve bevolking, die tot op heden een vrij traditionele en stabiele loopbaan kent.

Het onderzoek bemerkt dat creatieve professionals ook een erg divers profiel hebben. Zo is er een grote diversiteit aan beoefende genres binnen de verschillende disciplines. Cultuurwerkers combineren vaak verschillende jobs en activiteiten binnen de discipline, maar ze combineren ze heel vaak ook met andere jobs, zoals een onderwijsopdracht in het deeltijds kunstonderwijs (dko). Het is dus weinig creatieven gegund om hun arbeidstijd voor de volle 100 procent te richten op hun creatieve activiteiten.

Uit het onderzoek blijkt bovendien dat de meeste creatieve professionals werk maken op eigen initiatief en onderzoek of prospecties uitvoeren om eigen werk te kunnen maken. Dat is allemaal werk waar ze niet voor worden vergoed. Zeer markant is dat 45 procent van de beeldend kunstenaars stelt dat ze voor bijna geen enkel uur dat ze aan hun creatieve activiteit besteden, vergoed worden, maar enkel voor het product. Slechts 17 procent krijgt voor meer dan de helft van die uren een vergoeding. Daarnaast geeft twee derde van de regisseurs en scenaristen aan dat ze niet voor al hun uren worden vergoed en bij 31 procent is dat zelfs minder dan de helft. Ook de andere disciplines volgen die trend. Omdat ze veel jobs moeten combineren en veel werkuren niet betaald zijn, verdienen creatieve professionals in vergelijking met de Vlaamse bevolking, ondanks hun doorgaans hogere opleidingsniveau, beduidend minder dan de gemiddelde Vlaamse werknemer.

We hebben het al heel vaak over de coronacrisis gehad, maar die heeft op deze al voor de crisis scheefgegroeide situatie een grote impact gehad. Ongeveer de helft van de cultuurwerkers geeft aan dat hun inkomen gedaald is door de crisis. De onderzoekers merken op dat vaste werknemers vooral beter beschermd waren tegen inkomensverlies, omdat we natuurlijk de subsidies zijn blijven uitkeren, en dat bijvoorbeeld vrouwen ook veel meer verlies rapporteren dan mannen, wat deels te wijten is aan het grote aandeel vrouwen dat via een Sociaal Bureau voor Kunstenaars (SBK) werkt.

Ten slotte wordt er opgemerkt dat cultuurwerkers wel heel tevreden zijn over de inhoud van hun job, maar weinig tevreden over de extrinsieke jobcondities, zoals verloning en werkzekerheid. Ten opzichte van de vorige bevraging van 2016 zijn vooral de beeldend kunstenaars en ontwerpers beduidend minder tevreden over hun toekomstperspectieven.

Samenvattend blijken creatieve professionals dus verschillende activiteiten te combineren, waarbij hun creatieve activiteit net degene is die het minst opbrengt. Ze worden voor veel van hun werkende uren niet vergoed, verdienen te weinig en de coronacrisis heeft een grote impact gehad.

Vandaar de volgende vragen, minister-president.

Hoe evalueert u dit onderzoek? Zult u er bijvoorbeeld voor zorgen dat we dit onderzoek, dat nu al een tweede keer is gebeurd, met een regelmatige frequentie zullen kunnen uitvoeren, zodat we vanuit een longitudinaal perspectief zich kunnen krijgen op de evolutie van de socio-economische positie van de cultuurwerker?

Welke initiatieven zult u nog nemen om 'fair pay' – toch hoog op de agenda van deze Vlaamse Regering – echt duurzaam te verankeren in de sector, samen met de sector? Niet alle kunstenaars zitten immers in het Kunstendecreet, dat is ook een realiteit.

Erkent u dat bepaalde doelgroepen binnen de creatieve sector het moeilijker hebben om werkzekerheid en een goed loon te verkrijgen, zoals vrouwen en laaggeschoolden? Op welke manier kunnen we die doelgroepen ondersteunen?

Op welke manier zult u de algemene werkzekerheid binnen de creatieve sector verbeteren? Ziet u daar mogelijkheden? Binnen welke termijn?

In het kader van de steunmaatregelen die u hebt uitgewerkt om de coronacrisis te lijf te gaan, werd vooral steun gegeven aan de creatieve professionals, maar er is al langer een groot probleem met de positie van de cultuurwerkers. Op welke manier zult u ervoor zorgen dat de culturele sector een structureel meer leefbare en werkbaar sector wordt, waar mensen niet constant in armoede dreigen te verzeilen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, ik vind dit onderzoek bijzonder waardevol. Meer dan ooit moeten we als beleid ook stilstaan bij de preciaire situatie waarin sommige cultuurwerkers zich bevinden. Dit onderzoek laat toe om daar inzicht in te verkrijgen en trends en dynamieken in kaart te brengen. Door dit onderzoek ook recurrent uit te voeren, kunnen we ook een mapping realiseren van de sociaal-economische positie van de cultuurwerker op lange termijn. Mijn antwoord erop is dus: ja, we moeten dat recurrent organiseren.

Wat betreft initiatieven rond 'fair pay': u weet dat ik altijd een groot voorstander ben geweest van 'fair pay' in de sector. Ik kan het belang ervan niet genoeg benadrukken dat elke cultuurwerker op een correcte manier moet worden verloned, onafhankelijk van het statuut dat die persoon of organisatie in kwestie draagt. Ik ondersteun samen met de sector dus elk initiatief dat bijdraagt tot correcte verloning. Zowel op federaal als op regionaal gebied haal ik het belang aan en bij de ontwikkeling van nieuwe beleidsinstrumenten probeer ik zo goed als mogelijk daarmee rekening te houden, met de sector in gesprek te gaan en samen met hen naar afstemming te zoeken.

Ik treed u er zeker in bij dat sommige doelgroepen het in de brede culturele en creatieve sector moeilijker hebben dan andere. Helaas tonen ook deze resultaten dat er een grotere inkomensdiscrepantie op gender is naarmate men ouder wordt. Een deel van deze genderkloof op inkomen – niet zozeer op loon, maar op inkomen – wordt verklaard aan de hand van enerzijds de subsector maar ook van het statuut waarin men werkt, bijvoorbeeld het deeltijds werken. Het is wel zo, als het aankomt op het inkomen in het algemeen, dat toch wel een aanzienlijk aantal mannen en vrouwen verschillende bronnen van verloning aanspreken om rond te komen.

In verband met het opleidingsniveau, stel ik vast dat creatieve professionals over het algemeen hoog opgeleid zijn. Net als in de voorgaande bevraging heeft binnen elke discipline minstens 80 procent van de respondenten een diploma hoger onderwijs.

Ik zal verder samen met de sector bekijken op welke manier we bijvoorbeeld kunnen werken aan betere statuten en omkadering van de cultuurwerker opdat er een correcte verloning tegenover de culturele en/of creatieve activiteit staat.

Wat de werkzekerheid betreft: in het onderzoeksrapport staan enkele aandachtspunten geformuleerd die ik graag citeer om te komen tot een antwoord op de vraag hoe ik de werkzekerheid kan verbeteren. Al deze topics passen dan ook binnen de doelstelling om ondernemerschap en professionalisering in de culturele en creatieve sectoren te stimuleren en te ondersteunen. Ik citeer een van die aanbevelingen: "Het kunstenaarsstatuut is een goed instrument voor diegenen die er gebruik van maken. Het is evenwel niet optimaal voor alle professionele kunstenaars. Een hervorming zou dus wel aan de orde zijn."

Mijn commentaar daarop is: binnen de interministeriële conferentie (IMC) Cultuur pleit ik elke keer voor een verder update en vooruitgang van de werking rond de hervorming van het kunstenaarsstatuut. Dit aandachtspunt blijft dus actief op de radar en kaart ik aan in verschillende formele en informele overlegmomenten met mijn collega-ministers. Na de aankondiging gisteren dat er een akkoord gevonden zou zijn binnen de Federale Regering over de hervorming van het kunstenaarsstatuut wacht ik de formele teksten af. We zullen de voorstellen ongetwijfeld in de schoot van de IMC verder bespreken.

De tweede aanbeveling die ik wil citeren: "Het belang van faire verloning voor de kunstenaar binnen grotere cultuurhuizen en -organisaties wordt eveneens door vele respondenten aangehaald als een belangrijk werkpunt voor beleid."

Binnen de sector zie ik al heel wat positieve evoluties naar een faire verloning met bijvoorbeeld de campagne van 'Juist is Juist'. Binnen mijn beleid wijs en

sensibiliseer ik organisaties voortdurend op het belang van een faire verloning. Dit was bijvoorbeeld al zichtbaar in de uitrol van de Culturele Activiteitenpremie, waar een minimumverloning moest worden gegarandeerd of bij de vernieuwing van het Kunstendecreet, waar we het daarstraks over hadden. Ik hoop hier dan ook bij een volgende iteratie van deze longitudinale studie al enkele resultaten te zien.

Zoals ik daarnet al zei, zal ik samen met de sector blijvend de noden in kaart brengen. Deze studie recurrent laten uitvoeren is daar één onderdeel van. Bij het opzetten van andere beleidsinstrumenten zal ik er ook telkens op toezien dat zo weinig mogelijk spelers tussen de mazen van het net vallen. Daarnaast wijs ik ook op het belang van communicatie. Cultuurloket, middenveldspelers en het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) communiceren op dagelijkse basis over verschillende activiteiten. Ik zal dan ook blijven toezien dat die een zo groot mogelijk bereik kennen. Het begint namelijk allemaal met het vergaren van kennis van wat er bestaat, om vervolgens zelf actie te ondernemen. Ik hoop dan ook van harte dat ik de constructieve samenwerking met de sector kan blijven onderhouden om toekomstig instrumentarium gericht in te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister-president, dank u voor uw antwoord, waaruit een heel terechte bezorgdheid blijkt. Ik ben blij te horen dat u het onderzoek waardevol acht en dat u het daarom belangrijk vindt om het recurrent te blijven monitoren. Hebt u er al een zicht op wanneer het departement dat een volgende keer zal doen? Is het jaarlijks of tweejaarlijks? Tweejaarlijks. Oké.

Het is goed dat u ook verwezen hebt naar het federale niveau, dat in dezen een heel belangrijke rol speelt. Inderdaad, gisteren heeft de Federale Regering vanuit het kabinet-Vandenbroucke, dat dat getrokken heeft, de beslissing genomen om een kunstwerkattest te starten, dat eigenlijk het vroegere sociaal statuut vervangt en verbetert, omdat het de toegang een stuk gemakkelijker maakt. Ze noemen het een 'all areas'-pas. Ik denk dat het vrijdag echt zal worden beslist. U hebt nog geen teksten gezien van wat het concreet inhoudt, anders had ik u nu kunnen vragen wat uw inschatting daarvan is. Dat doe ik dan wel een volgende keer.

Het is ook heel belangrijk dat u verwees naar de genderkloof. We mogen dat echt niet veronachtzamen. Het is heel belangrijk om daarop te werken. De inkomenskloof tussen mannen en vrouwen is algemeen een feit in onze hele samenleving, maar in de culturele sector is die toch acuut. Ik denk dat het goed zou zijn om daar in het bijzonder op in te zetten.

Ten slotte zegt u dat u het samen met de sector zult doen. Hebt u er al overleg gehad met Overleg Kunstenorganisaties (oKo)? Zo ja, met wie? Hoe plant u dat de komende maanden te organiseren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat betreft de inschatting van de teksten, hebben we al een aantal tussentijdse teksten gezien, maar de definitieve tekst hebben we nog niet gekregen. Ik ga ervan uit dat we die de volgende dagen zullen krijgen. U weet dat we net een interministeriële conferentie (IMC) Cultuur hebben gehad. Het ritme is twee keer per jaar. Maar als de teksten rond het kunstenaarsstatuut er zijn, zal ik sneller een IMC Cultuur over die teksten bijeenroepen, want ik ben dit jaar voorzitter.

Met oKo hebben we overleg, maar ook met het toekomstverbond van cultuur over de arbeidsvoorwaarden, gendergelijkheid en dergelijke. In de cultuursector zijn er verschillende overlegfora. Die dingen komen daar allemaal ter sprake.

De trigger om te kijken welke verdere actie nodig is, is eerst het kunstenaarsstatuut. 'First things first.' Ik denk dat we dat eerst goed moeten inschatten en dan kijken welk verder werk er nog moet gebeuren. Daar zal nu door heel de sector met argusogen naar worden gekeken.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Het is goed om dit te horen. Het is inderdaad een heel complexe sector, met heel veel verschillende subsectoren en statuten, allemaal met hun specifieke problemen. Een deel ervan wordt afgedekt in het Kunsten-decreet en een deel zal echt een verbetering betekenen, namelijk dat kunstwerk-attest. Maar dan zijn er nog altijd freelancers enzovoort. Daar zal permanente aandacht en monitoring voor nodig zijn. Daarvoor hebt u alvast onze steun.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de visie op een vernieuwde boekenbeurs in Vlaanderen
– 2454 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de staat van het Vlaamse boekenlandschap
– 2596 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het nieuwe boekenfestivalinitiatief van LEES!
– 2737 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, na het faillissement van Boek.be en het wegvallen van de jaarlijkse Boekenbeurs in Antwerpen werden in 2021 twee alternatieve boekenbeurzen georganiseerd: LEES! in Antwerpen en Boektopia in Kortrijk. In antwoord op eerdere parlementaire vragen verduidelijkte u dat het BoekenOverleg beide boekenbeurzen zou evalueren in overleg met de organisatoren. U herhaalde ook uw wens om opnieuw te komen tot een grote boekenbeurs, en ik citeer: "Ik vind ook dat we naar één boekenbeurs moeten gaan en ik wil daarbij bemiddelaar of facilitator spelen. Maar het blijven wel de actoren op het terrein die elkaar moeten vinden."

U hebt aangekondigd dat u in januari 2022 een definitief advies verwachtte van het BoekenOverleg. In een eerste advies over een vernieuwde boekenbeurs had het BoekenOverleg gepleit voor een inclusieve, innovatieve en internationale boekenbeurs georganiseerd door de commerciële spelers in het boekenvak, met aandacht voor vernieuwing, verbreding en beleidspijlers zoals leesplezier, lokale participatie en digitalisering. Dit eerste advies zou ook de leidraad vormen voor de evaluatie van de twee boekenbeurzen die in 2021 werden georganiseerd.

Ik wil u hierover volgende vragen stellen, minister-president. Wat is de evaluatie door het BoekenOverleg van de boekenbeurzen die in 2021 werden georganiseerd? Wat is het definitieve advies van het BoekenOverleg over een vernieuwde

boekenbeurs in Vlaanderen? Wat is uw reactie op dit advies van het BoekenOverleg?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Goedemorgen, ik kom zo dadelijk ook terug op de boekenbeurs, maar ik wil het eerst even breder opentrekken naar de staat van het boekenlandschap en een aantal bekommernissen meegeven, waarvan ik graag aan u vraag, minister-president, of u die bekommernissen deelt.

Zo is er onder meer de Boekenweek. De voorbije week was in Nederland een groot evenement met allerlei evenementen en acties in de boekhandels, signeersessies enzovoort. Het is een groot evenement ter promotie van het boek en het lezen. Tijdens die literaire tiendaagse krijg je het Boekenweekgeschenk cadeau bij aankoop van 15 euro in de boekhandel.

Tien jaar geleden zette ook hier in Vlaanderen Boek.be, de intussen ter ziele gegane Vlaamse koepel van uitgevers, mee de schouders onder het leesbevorderend initiatief van zijn Nederlandse grote broer. Tom Lanoye mocht toen het Boekenweekgeschenk schrijven. Dat verscheen in een oplage van 894.000 exemplaren, waarvan er toen 61.000 bestemd waren voor de Vlaamse boekhandelaars. De toenmalige directeur van Boek.be, Geert Joris, sprak bij die gelegenheid de hoop uit dat het aantal Vlaamse exemplaren van dat Boekenweekgeschenk weldra zou verdubbelen. Dit jaar werden er 626.000 exemplaren van het Boekenweekgeschenk gedrukt, waarvan er nog maar 16.000 voor Vlaanderen bestemd waren, een kleine fractie dus van hetgeen men een decennium geleden ongeveer ambieerde. Dat zijn cijfers die meteen het belang van die Boekenweek toch enigszins in perspectief plaatsen: met name in Nederland is dat echt wel een groot en succesvol mega-evenement en in Vlaanderen leidt het helaas een kwijnend bestaan.

Dat geldt idem dito voor de Vlaamse Literaire Lente. De Vlaamse uitgevers bouwden rond die Nederlands-Vlaamse Boekenweek een zogenaamde Literaire Lente-actie uit. Daar was in den beginne veel aandacht voor. Vlaamse auteurs kregen de kans om het Boekenweekgeschenk te schrijven. Maar intussen is ook dat weer van de baan. De laatste Vlaamse auteur die dat Boekenweekgeschenk mocht schrijven, was Griet Op de Beeck in 2018. Vlaanderen is dus ook wat dat betreft helaas 'out of the picture'.

Ik zou u hierover het volgende willen vragen. Onderschrijft u het belang van de Boekenweek en plant u initiatieven om dit evenement een breder draagvlak te geven in Vlaanderen? Zo ja, welke? Zo neen, waarom niet?

Zo ging het in het voorjaar. In het najaar had je dan tot voor kort de traditionele jaarlijkse Antwerpse Boekenbeurs, die intussen helaas ook niet meer bestaat. Je zag dan vorig jaar een aantal kleine boekenbeursjes die inspanningen deden om dat grote initiatief te kopiëren of verder te zetten. Je ziet dat LEES! in de Antwerpse Expohallen 24.000 bezoekers trok en dat in Kortrijk Boektopia het moest stellen met 11.000 bezoekers. Opgeteld zijn dat 35.000 bezoekers. Als je dan de onvermijdelijke vergelijking maakt met de Boekenbeurs in Antwerpen: die haalde in 2019, op een dieptepunt, toch nog steeds 125.000 bezoekers, terwijl ze in de jaren voordien, toen het nog wat beter ging, vlotjes de grens van 150.000 bezoekers passeerde.

U liet al weten dat het uiteraard niet tot de taken van de Vlaamse overheid behoort om een privé-initiatief als de Boekenbeurs over te nemen, maar volgens u moeten er op korte termijn uiteraard oplossingen worden gevonden om zo'n boekenbeurs verder te kunnen zetten. Hebt u ondertussen nog met de sector of met het BoekenOverleg aan tafel gezeten om de twee alternatieve boekenbeurzen van eind

2021 te evalueren en om na te denken over een relanceplan voor de sector? Zo ja, wat was daarvan het resultaat?

Deelt u mijn bekommernis dat de toestand in het Vlaamse boeken- en uitgeverslandschap verre van rooskleurig is? Zo ja, welke initiatieven wilt u op korte en lange termijn nemen om daaraan te verhelpen?

Tot slot heb ik een beetje een technische vraag. De val van Boek.be had ook nog een andere impact op de sector, met name de aan Boek.be gerelateerde vzw Meta4Books. Die is intussen ook verdwenen. Meta4Books fungeerde als kantoor voor het Internationaal Standaard Boek Nummer (ISBN) en als centrale metadata-aanbieder met verschillende IT-platformen. Wat is daar de stand van zaken?

Elisabeth Meuleman (Groen): Het BoekenOverleg is het platform dat de gezamenlijke belangen van de boeken- en letterensector behartigt. Het is de gesprekspartner van de politieke wereld voor thema's die met boeken en literatuur te maken hebben. Op 27 april laatstleden maakte het bekend dat er schot in de zaak zit in de zoektocht naar een nieuwe boekenbeurs. Hierover werden in de commissie al verschillende vragen gesteld. Het BoekenOverleg maakte bekend het initiatief van LEES! mee te ondersteunen en mee uit te werken. Het nieuwe boekenfestival zal plaatsvinden tijdens de herfstvakantie, van 27 oktober tot en met 6 november 2022, in Antwerp Expo. Daarmee lijkt de zoektocht naar een nieuwe volwaardige boekenbeurs voltooid.

Minister, kunt u uw licht hierop laten schijnen? Klopt het dat er een nieuwe volwaardige boekenbeurs komt, waarbij alle relevante spelers betrokken zijn? Zo nee, wie ontbreekt dan nog in het plaatje? Wat zal worden ondernomen om de ontbrekende spelers mee aan boord te krijgen? Hoe zult u dit initiatief ondersteunen? Kadert u dit in het grote Leesoffensiefplan van deze Vlaamse Regering? Op welke manier dan?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De leidraad voor een evaluatie van de boekenbeurzen die in 2021 werden georganiseerd, is het eerste advies van het BoekenOverleg, 'Naar een nieuwe Boekenbeurs'. Omdat de beurzen in Kortrijk en Antwerpen op een erg korte termijn georganiseerd werden, was er onvoldoende tijd om rekening te houden met het volledige advies van het BoekenOverleg. Een grondige inhoudelijke evaluatie van de initiatieven kan dus pas bij een volgende editie plaatsvinden.

Wanneer het over bezoekerscijfers gaat, is het ook moeilijk om een harde vergelijking te maken, daar hebt u gelijk in, mijnheer Janssens. Hoewel er in totaal ongeveer 35.000 bezoekers waren voor beide beurzen, moesten de edities het doen met een zeer korte voorbereidingstijd en dus ook met vertraagde communicatie over hun initiatieven en moet er rekening worden gehouden met de op dat moment stijgende coronacurve. De omstandigheden waren dus wel een beetje anders.

Geconfronteerd met verschillende initiatieven, namelijk Boektopia in Kortrijk en LEES! in Antwerpen, probeerde het BoekenOverleg op mijn vraag vanaf september 2021 de verschillende organisatoren samen te brengen om na te denken over een gemeenschappelijke ideële en organisatorische sokkel voor 2022, zodat het volledige boekenvak in een bepaalde periode geconcentreerde aandacht kan krijgen. Na een uitgebreide verkenningronde en talloze bilaterale gesprekken werden de betrokken spelers uitgenodigd voor een rondetafelgesprek op 16 februari 2022 op mijn kabinet. De economische spelers Boekhandels Vlaanderen en LEES! Reageerden daar positief op. Boektopia en de Groep Algemene Uitgevers verkozen om niet aanwezig te zijn. De organisatie van LEES! heeft daarentegen meermaals

gesprekken geïnitieerd met zowel de economische als de non-profitspelers om tot sterke samenwerkingsverbanden te komen. De uitnodiging om samen in gesprek te gaan, blijft staan en de uitgevers blijven welkom om mee na te denken over de boekenbeurzen in Vlaanderen. Het doel blijft om de samenwerking tussen de verschillende initiatieven te bevorderen.

Op 7 maart 2022 maakte LEES! Het boekenfestival bekend dat zij tijdens de herfstvakantie, van 27 oktober tot en met 6 november 2022, een volwaardige editie zullen organiseren in Antwerp Expo. De initiatiefnemers vertellen dat het festival op maat van de lezer en met een centrale rol voor de auteur georganiseerd wordt en dat het evenement openstaat voor alle uitgeverijen en boekhandels die samen willen werken. Daarnaast geeft LEES! aan dat de organisatie volop ruimte wil bieden om het flankerende literaire beleid dat het BoekenOverleg uitdraagt, in het boekenfestival te implementeren. Dat wil zeggen dat LEES! een forum wil bieden voor de versterking van het ideële belang van het boek, het cruciale leesbevorderingsbeleid en creatieve innovatie binnen het boekenvak. De organisatie gaf in het persbericht ook aan dat het BoekenOverleg een betekenisvolle rol in de realisatie van deze editie krijgt, in lijn met het eerder uitgebrachte advies door dit platform.

Omdat deze doelstellingen rekening houden met de uitgangspunten en de aanbevelingen uit het eerste advies van 29 maart 2021, heeft het BoekenOverleg besloten om mee te werken aan LEES! met het uitdrukkelijke doel om de samenwerking tussen de verschillende initiatieven te bevorderen. Bekeken vanuit de doelstellingen van het Leesoffensief biedt elk initiatief dat boeken en lezen promoot, een toegevoegde waarde om meer mensen meer aan het lezen te krijgen.

Zoals al meerdere keren aangegeven, meen ik dat het initiatief voor de organisatie van een boekenbeurs bij de sectorspelers ligt. Ik ben dan ook tevreden dat de afgelopen maanden stappen gezet zijn om hierop in te zetten en ik hoop van harte dat de hele sector hieraan zal participeren. De inbreng vanuit het BoekenOverleg kan hierbij versterkend werken en zo kunnen we hoopvol uitkijken naar een boekenbeurs 2.0, die door het hele boekenvak gedragen wordt en blijk geeft van een innovatieve en vernieuwende aanpak.

Dan was er de vraag – ik denk dat ze van de heer Janssens was – over het belang van de Boekenweek en de initiatieven rond dit evenement.

Het BoekenOverleg onderstreept het belang van de brede algemene promotie van het boek in Vlaanderen. De economische spelers, boekhandels en uitgeverijen, voeren gesprekken om eventueel een nieuw samenwerkingsverband op te richten, waarin boekhandels en uitgevers op een gelijke manier vertegenwoordigd zijn. In dat nieuwe initiatief kan de economische sector de motor zijn achter een brede boekencampagne, eventueel in samenwerking met de Boekenweek in Nederland.

Daarnaast wordt er gewerkt aan een generieke boekencampagne door Boekhandels Vlaanderen. Het doel is het beschermen en versterken van het marktaandeel van Vlaamse boekhandels, dankzij een campagne die inzet op boekpromotie, leesbevordering en community building. Dat initiatief wil ik ondersteunen door voor de helft bij te dragen in de campagnekosten, via Literatuur Vlaanderen.

In het algemeen kan de boekensector, en kunnen met name de boekhandels, een boost gebruiken vanwege de effecten van de recente coronacrisis en het structureel stijgende marktaandeel van digitale, internationale spelers. De geplande generieke boekencampagne wil dat marktaandeel helpen beschermen en versterken.

Dan was er nog een vraag van de heer Janssens over het wegvallen van Boek.be en de Meta4books-initiatieven die zij hadden. Zoals al eerder aangegeven in een vorig antwoord op een vraag hierover – dat waren twee vragen in maart 2021 – is de expertise en de dienstverlening waarnaar u verwijst, gewoon gecontinueerd

door de vzw Meta4books. Deze vzw functioneert als ISBN-kantoor voor Vlaanderen en Brussel, en beheert ook onder andere Boekenbank. In oktober laatstleden werd door Meta4books trouwens een vernieuwd Boekenbankplatform gelanceerd, waarin de services voor het boekenvak van Boekenbank en DANTE verenigd zijn. Meta4books neemt dus nog steeds zijn rol op bij het verzamelen, beheren en het verspreiden van data over boeken, om zo de toegang tot deze data te vergemakkelijken voor het Vlaamse professionele boekenvak.

Meta4Books heeft onlangs gevraagd om deel te nemen aan het Forumoverleg van het BoekenOverleg en dat lidmaatschap wordt binnenkort normaal geformaliseerd. Op die manier kunnen zij hun rol blijven spelen en daarover nog beter in overleg gaan met de andere actoren in de sector.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): De hoop dat we terug kunnen gaan naar één grote Boekenbeurs deel ik ook. Anderzijds heb ik vroeger ook gezegd: gezien de geografische ligging van beide initiatieven hoeft dat niet per se concurrentie te zijn en kan de som van beide, zeker ook naar bezoekersaantallen, mogelijk zelfs positief uitdraaien.

Wat ik wel betreurt, is dat Boektopia en de Groep Algemene Uitgevers niet zijn ingegaan op dit gesprek. Wat ik nog meer betreurt, is dat beide events elkaar het voorbije jaar als concurrentie zagen en zich ook zo gedroegen. Daar zit vooral het probleem, want dan gaan we niet naar een win-winsituatie of een mogelijk voordeel. Wat is er toen gebeurd? Vanuit de Groep Algemene Uitgevers was er een verbod naar hun auteurs om aanwezig te zijn of mee te werken aan LEES! Dat is natuurlijk wel echt problematisch. Concurrentie kan goed zijn, kan elkaar optillen en uitdagen, maar bij zo'n verbod heeft niemand wat te winnen. Daar wordt niemand beter van, zeker ons boekenlandschap niet.

Vandaar, minister: hebt u weet van een zelfde verbod in de toekomst vanuit de Groep Algemene Uitgevers? Welke initiatieven zou u eventueel kunnen nemen om dat te voorkomen?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Vroeger keek men in Nederland met grote ogen en enige afgunst naar onze succesvolle Boekenbeurs, nu kijk ik een beetje met grote ogen en – niet met afgunst, maar misschien wel met de ambitie om iets gelijkaardigs te evenaren in Vlaanderen – naar de Boekenweek in Nederland.

De traditionele Boekenbeurs is intussen verdwenen en er worden gelukkig inspanningen gedaan om een alternatief op poten te zetten, maar ik sluit me aan bij wat collega Van de Wauwer zegt. Als een aantal uitgevers en andere belangrijke organisaties uit de sector zelfs niet willen deelnemen aan een rondetafelgesprek, geeft dat niet al te veel goede hoop om een succesvolle Boekenbeurs, zoals we die kenden, opnieuw op poten te zetten. Als niet alle, of ten minste niet zoveel mogelijk, uitgevers gaan deelnemen of er hun schouders onder gaan zetten, wordt het heel moeilijk om iets met een gelijkaardige impact en aantrekkingskracht als die traditionele Boekenbeurs te organiseren.

Ik hoop dus dat u daartoe initiatieven kunt nemen, ook om de mensen toch nog eens bij elkaar te zetten, desnoods bij de haren te trekken, en te zeggen dat er moet worden samengewerkt in het belang van de promotie van het boek en van het lezen.

Dat is al wat het najaar betreft. Het is inderdaad wel goed om te horen dat er ook voor het voorjaar een samenwerkingsverband op touw zou worden gezet, waarbij

ook de boekhandelaars worden betrokken, om dan toch ook in het voorjaar iets gelijkaardigs als de Boekenweek of Literaire Lente te organiseren. Ik kijk uit naar welke concrete initiatieven daar zullen worden genomen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik sluit me ook aan bij de twee vorige collega's. Het blijft vreemd dat men niet inziet dat men samen een pak sterker zou kunnen staan. We hebben hier een hoorzitting gehad over de gereglementeerde boekenprijs. Ook dat was redelijk bevreemdend om aan te zien. De handen in elkaar slaan kan er alleen maar voor zorgen dat iedereen er sterker uit komt. U hebt gezegd dat u het geprobeerd hebt en meermaals uitgenodigd hebt, enzovoort. Het is belangrijk dat u dat blijft doen.

Ten tweede, LEES! komt er nu samen met het BoekenOverleg. Wat wel aangekaart werd, ook in de hoorzitting over de gereglementeerde boekenprijs, was dat het nu toch een stuk moeilijker is voor kinderboeken. We willen kinderen echt wel aan het lezen zetten, ook vanuit de Vlaamse Regering. Samen met minister Weyts hebt u inderdaad het Leesoffensief voorgesteld. Hebt u hierover al met de minister van Onderwijs samengezeten? Staan daar samenwerkingen op til? Op welke manier wordt dat gekaderd in de promotie van het lezen, vooral door kinderen? Kunt u daar iets over zeggen?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mag ik aansluiten?

De voorzitter: We gaan dat niet meer doen. (*Gelach*)

Marius Meremans (N-VA): Dat belooft voor Groen als u voorzitter wordt. Dat was een grapje natuurlijk. (*Gelach*)

Het is heel simpel: wat is de taak van de overheid bij privé-initiatieven? Je moet ergens terughoudend zijn. Je kunt mensen aan tafel brengen. Maar natuurlijk, stel je voor dat er bij het Autosalon ruzie zou zijn tussen verschillende federaties: je kunt ze bij elkaar brengen, maar je kunt natuurlijk niet dwingen.

Dat LEES! naar het groter event zou gaan, is zeer goed. Het hoeft noodzakelijkerwijs geen probleem te zijn – dat werd ook al aangehaald – als er dan ergens anders ook iets zou ontstaan op een ander tijdstip, mits natuurlijk goede afspraken te maken en mits te kijken naar wat we extra gaan aanbieden, te kijken naar waarom iemand eerder naar LEES! zou gaan of omgekeerd. Of is het aanvullend en kunnen mensen naar beide gaan? Dat hangt natuurlijk af van de sector. Ik deel uw mening: ik vond het ook bevreemdend voor de gereglementeerde boekenprijs dat er zulke tegengestelde meningen naar boven kwamen, waarbij natuurlijk ook een aantal commerciële aspecten meespelen, wat logisch is. In elk geval kijken we ernaar uit. Ik weet dat de minister zijn best doet, maar wij kunnen natuurlijk als overheid enkel faciliteren. Laat ons hopen dat de geesten daarin rijpen.

Wat betreft de leescampagne en kinderboeken: we hebben het daar ook gehad over de gereglementeerde boekenprijs. Ik deel uw bezorgdheid. Wij kunnen wel campagne voeren, dat klopt, maar er is veel meer nodig. Wij kunnen een campagne lanceren en aan mensen zeggen om een boek te kopen voor een communie, lentefeest of voor de verjaardag. Maar het zal ook voor een stuk op andere terreinen zijn. Het zal voornamelijk ook lokaal zijn. Ik denk aan – het is iets kleins – Boekbaby's, dat godzijdank bijna overal uitgerold is, maar nog niet overal. Ik denk ook vooral aan onze bibliotheken. Ik kijk ook daarin naar de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, waar ook veel kan gebeuren naar scholen, de kleuterscholen. Dat zijn natuurlijk elementen die spelen. We moeten vooral ook de Vlaming aanporren om opnieuw boeken te kopen voor de kinderen en voor de jeugd.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, laat me eerst en vooral duidelijk stellen: ik geef de bemiddelingspoging langs mijn kant nog niet op. We gaan daarmee verder. Ik heb deze week nog een schrijven ontvangen van de mensen die het initiatief in Kortrijk nemen. Natuurlijk zitten zij nu nog voor vier jaar commercieel verbonden aan Kortrijk. Bon, ik denk dat daar allemaal oplossingen voor zijn, zoals de heer Meremans zegt. Aan de cijfers van dit jaar van die twee kleine initiatieven kun je zien dat dat regionaal goed afgebakend was. Daar zijn voor ons met goede wil oplossingen voor, maar alles start natuurlijk met goede wil langs beide kanten. Ik ga er zeker mee verder. Mijnheer Janssens, ik betreur evenzeer als u dat we het grote boekenfeest in de toekomst zouden moeten gaan missen. Dat is niet goed voor Vlaanderen en niet goed voor de boekensector. Daar moeten we aan werken. We doen daarmee verder.

Mevrouw Meuleman, wat de kinderboeken betreft, zijn we inderdaad in overleg met minister Weyts. Bijvoorbeeld het feit dat de Boon-literatuurprijs een prijs voor volwassenen en een tweede prijs van eenzelfde waarde voor kinder- en jeugdliteratuur omvat, geeft toch ook een stimulans. Dat is toch de feedback die ik kreeg tijdens dat evenement: dat dat toch aanzet om kinder- en jeugdboeken op dezelfde manier een positie te geven als de literatuur voor volwassenen. Dat is natuurlijk een inspanning die permanent voortgezet moet worden.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik wens u heel veel overtuigingskracht met de hoop dat Boektopia en de Groep Algemene Uitgevers aan tafel komen, maar ook zeker om hen ervan te overtuigen dat het verbod aan hun leden om mee te werken aan LEES! vermeden wordt. Op dat vlak wens ik u zeker heel veel overtuigingskracht.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik sluit me aan bij de bezorgdheid van de heer Van de Wauwer. Het is duidelijk dat we die bezorgdheid delen. Het wordt ongetwijfeld vervolgd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het rapport van IDEA Consult ter voorbereiding van de inventarisatie van de cultuur- en jeugdinfrastructuur – 2436 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dit is een vrij korte vraag. Minister-president, ik heb u op 24 februari al gevraagd naar het hele bovenlokale cultuurinfrastructuurverhaal. U verduidelijkte toen dat er onderzoek liep van IDEA Consult in opdracht van het departement over de 'Voorbereiding inventarisatie cultuur-en jeugdinfrastructuur'. Dat zat toen in een eindfase, zei u, en zou in maart opgeleverd worden.

Ook een ander onderzoek van de Universiteit Antwerpen zou opgeleverd worden in maart. Dat ging dan meer specifiek naar mogelijke financieringsmechanismen die de Vlaamse overheid zou kunnen aanbieden aan verschillende actoren die initiatieven inzake de realisatie van cultuurinfrastructuur wensen op te starten, hun toepasbaarheid en hun draagvlak in de cultuursector.

U zou dan, afhankelijk van de resultaten en uiteraard na overleg met uw departement, een beslissing nemen over de toekomst van een Vlaamse inventaris voor cultuur- en jeugdinfrastructuur.

U weet dat wij belang hechten aan die cultuur- en jeugdinfrastructuur en ik wilde hierover graag een opvolgingsvraag stellen.

Werd het voorbereidend onderzoek van IDEA Consult met betrekking tot de inventaris cultuur- en jeugdinfrastructuur opgeleverd? Zo ja, wat zijn de belangrijkste vaststellingen en aanbevelingen?

Werd het onderzoek van de Universiteit Antwerpen naar die mogelijke financieringsmechanismen inzake cultuurinfrastructuur opgeleverd? Wat zijn daar de belangrijkste vaststellingen en aanbevelingen?

Wat zijn uw conclusies dan na consultatie van beide studies?

Welke beslissing hebt u genomen met betrekking tot de realisatie van die Vlaamse inventaris voor de cultuur- en jeugdinfrastructuur?

Welke concrete stappen zult u zetten ter uitvoering van de in het regeerakkoord gemaakte afspraken met betrekking tot het realiseren van een helder beleidskader voor het bovenlokaal cultureel infrastructuurbeleid, inclusief de omschrijving van een regierol voor de Vlaamse overheid?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het voorbereidend onderzoek is afgerond. Op basis hiervan zal mijn administratie een concreet voorstel voor de opmaak van een inventaris aan mij voorleggen. Ik heb dat dus nog niet gezien en kan u daar dan ook nog niet veel over vertellen. Ik heb wel vernomen dat er een aantal scenario's op tafel liggen.

Het onderzoek van de Universiteit Antwerpen naar de mogelijke financieringsmechanismen is nog niet afgerond, maar zal zeer binnenkort afgerond worden en aan mij gepresenteerd worden. Ik kijk natuurlijk uit naar de aanbevelingen van de onderzoekers en zal samen met de stuurgroep de haalbaarheid van de aanbevelingen bestuderen.

Ik kan dus nog geen conclusies trekken uit de beide studies.

Op dit moment heb ik nog geen beslissing genomen. Het voorbereidend onderzoek maakt melding van een aantal scenario's. Aan de hand daarvan zal ik, rekening houdend met de beschikbare budgetten, samen met mijn administratie nagaan welk scenario of welke combinatie van scenario's haalbaar zijn.

Wat de concrete stappen ter uitvoering van het regeerakkoord betreft: aangezien beide onderzoeken samen cruciale bouwstenen vormen voor een toekomstig helder beleidskader voor bovenlokale cultuur- en jeugdinfrastructuur, wacht ik de resultaten en aanbevelingen van mijn administratie af. Toch zijn inmiddels al een aantal belangrijke stappen gezet in de richting van een helder beleidskader.

Een eerste stap naar een bovenlokaal beleidskader werd reeds gezet door de opmaak van een nieuw subsidiereglement, dat inzet op investeringen in duurzame cultuur- en jeugdinfrastructuur van bovenlokaal belang. De nieuwe sectorale prioriteiten duurzaamheid, veiligheid en toegankelijkheid werden op basis van een participatief onderzoek vastgelegd en beantwoordden aan de huidige noden van de sector. Bovendien geeft het reglement een belangrijke impuls aan organisaties om ruimtes te delen, innovatief na te denken over infrastructuur en actief aan kennisdeling te doen binnen de sector.

Het subsidiereglement voor de sectorale prioriteiten wordt deze week ter definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Organisaties met bovenlokale cultuurinfrastructuur kunnen daarna een aanvraag indienen tot 1 september voor een sectorale investeringssubsidie. Het subsidiereglement voor grote culturele infrastructuur wordt pas in het najaar gewijzigd, met een eerste ronde in het voorjaar 2023.

Mevrouw Brouwers, ik begrijp dat u een opvolgingsvraag stelt, maar u zou als commissie mij eigenlijk de opdracht moeten kunnen geven dat ik, zodra het rapport opgeleverd is, zelf naar de commissie zou komen met het resultaat, zodat we niet altijd die toch een beetje vervelende dingen hebben. Dat is voorlopig niet voorzien, maar dat is misschien een suggestie die ik kan meegeven. Ik wil dat gerust in opvolging zetten zodat, wanneer wij het rapport hebben, ik ermee naar de commissie kom. Dat is een manier van werken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dank u voor uw antwoord, minister. Ik maakte me inderdaad net de bedenking dat dit misschien eerder iets is voor een schriftelijke vraag. Maar dan krijgt het niet dezelfde weerklank, en we hechten hier echt wel veel belang aan. Ik wou u eigenlijk vragen om zaken, zodra ze beschikbaar kunnen worden gesteld, ook zo snel mogelijk te kunnen krijgen.

Nu, die eerste studie is afgerond, zegt u, maar u bent daarover nog in gesprek met de administratie. Maar u zou ze waarschijnlijk liever samen behandelen, vooraleer u conclusies maakt. Is het mogelijk om de eerste studie al te hebben of wilt u liever beide studies in één keer geven? Ik laat het aan u over. We zijn echt wel heel benieuwd. We hopen ergens dat er in die studies – we hebben ze niet zelf gemaakt, we weten niet wat er allemaal in zal staan – aandacht zou zijn voor de blinde vlekken in Vlaanderen naar zowel cultuur- als jeugdinfrastructuur. We zijn benieuwd of dat ook wordt meegenomen.

Inderdaad, het reglement dat nu is goedgekeurd, focust op duurzaamheid, veiligheid en toegankelijkheid, zoals u hebt gezegd. Het is zeer, zeer belangrijk dat die focus wordt genomen. Daar kunnen aanvragen voor ingediend worden. Maar de studies gaan natuurlijk over hoe we er op de langere termijn mee omgaan. Moet er decretaal werk rond gebeuren, enzovoort? Dat is echt wel belangrijk, denk ik, om daar als commissie zo snel mogelijk inzicht in te kunnen krijgen.

Ik heb geen verdere vragen. Ik wil u bedanken voor het aanbod. Voorzitter, we kunnen daar zeker op ingaan, denk ik. Zodra er iets beschikbaar kan worden gesteld, kan het aan de secretaris en aan de voorzitter worden meegegeven, zodat wij het allemaal kunnen inkijken.

De voorzitter: Absoluut, het zou fijn zijn, minister-president, als de studies, zodra ze zijn opgeleverd, kunnen worden bezorgd. We zijn altijd heel blij met transparantie.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb van mijn kant nog een aanvullende vraag. U sprak over het reglement en de speerpunten duurzaamheid, veiligheid en toegankelijkheid. We weten sinds de coronacrisis dat ook de luchtkwaliteit en ventilatie hyperbelangrijk zijn en voor oplopende kosten zorgen. Is er iets veranderd waarbij men daar extra aandacht aan geeft? Kan dat gesubsidieerd worden? Kunt u dat nog even toelichten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: We hebben een overkoepelend decreet voor alle infrastructuur voor de gesubsidieerde organisaties, niet alleen in de cultuursector,

maar ook de andere. Daar staan inderdaad luchtkwaliteitsnormen in en er zijn ook voor infrastructuurwerken tussenkomsten voorzien. Dat is niet specifiek op de sector geënt, maar ik kan naar het antwoord op de vraag over de coronamaatregelen verwijzen, die vorige week in de algemene commissie werd behandeld. Het is een eerder overkoepelende en niet-sectorgebonden aanpak voor alle infrastructuur die we subsidiëren.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, het is ook een beetje wachten op die inventaris, en dan gaan we wel zien welke noden er zijn en hoe we eventueel criteria verder moeten gaan invullen. Voorlopig wachten we dus af, maar in elk geval bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de lessen die de Vlaamse overheid kan trekken uit het conflict rond het mozaïekkunstwerk in opdracht van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen – 2644 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman (Groen): Op 21 april 2022 oordeelde de rechter in de kwestie over wie de eigendomsrechten heeft van een mozaïekkunstwerk van mevrouw Marie Zolamiam. De Standaard publiceerde op 20 april 2022 een opinie waarin de zaak wordt toegelicht onder de titel: 'Opdrachtgever, laat uw kunstenaar niet in de kou'. Het vonnis is ons op het moment van indienen van deze vraag nog niet bekend.

Kort geschetst: in het kader van de renovatie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) kreeg kunstenaar Marie Zolamiam de opdracht een mozaïek te realiseren. Bij deze opdracht voor kunst in de publieke ruimte, die via het platform Kunst in Opdracht verliep, ontstond er onenigheid over wie de intellectuele eigendom van het intussen gerealiseerde kunstwerk toekomt: de kunstenaar of de mensen die uiteindelijk het werk in de fysieke ruimte realiseerden, de uitvoerders in het bouwproject. Dat leidde uiteindelijk tot de rechtszaak tussen de Vlaamse overheid en de betrokken kunstenaar.

Dat het tot een rechtszaak moest komen, heeft veel te maken met de afwezigheid van een artistiek expert die als bemiddelaar optreedt en de vertaalslag maakt tussen de kunstenaar en de talloze andere partijen die bij een kunstopdracht betrokken zijn in de context van zo'n complexe renovatie: de opdrachtgevers – hier zowel het museum als de Vlaamse Gemeenschap –, de architecten, de diverse aannemers en uitvoerders. Zo'n dialoog is cruciaal om het wederzijdse begrip, vertrouwen en de consensus op te bouwen die nodig zijn om de waarden en finaliteiten van de betrokken partijen met elkaar te verzoenen, en om de rol en de positie van de kunstenaar – ook als auteur van het werk – daarin te verduidelijken en te vrijwaren, zo lezen we in het bovengenoemde artikel. In dit geval had deze bemiddelaar de artistiek directeur van het museum kunnen zijn, maar sinds het wegvallen van de vorige artistiek directeur werd nog steeds geen nieuwe artistiek leider aangesteld. Er was een korte passage van mevrouw Grandjean. Daar hebben we het hier ook al over gehad, maar ondertussen staan we op dat vlak nog niet veel verder.

Naar aanleiding van de uitspraak hebben wij volgende vragen, minister-president.

In deze hele discussie tussen opdrachtgever en kunstenaar werd geen artistiek expert aangesteld en door het wegvallen van de artistiek directeur had het museum geen artistiek bemiddelaar meer. Waarom heeft de Vlaamse overheid niet eerder ingegrepen en een expert ter zake ingeroepen?

Deze zaak toont opnieuw het belang van een artistiek leider bij huizen met het kaliber van het KMSKA. Hebt u al zicht op een nieuwe aanstellingsprocedure na het vertrek van de vorige artistiek directeur?

In het hele verhaal valt op hoe de kunstenaar blijkbaar alleen komt te staan tegenover opdrachtgever en bouwpromotor. In het kader van Kunst in Opdracht werd een opleiding tot kunstbemiddelaar in het leven geroepen, opdat er experten kunnen optreden in het kader van opdrachten voor kunst in de publieke ruimte, maar ogenschijnlijk kunnen enkel de opdrachtgevers hierop een beroep doen. Zal er ook de mogelijkheid bestaan dat de betrokken kunstenaars een beroep kunnen doen op deze vorm van bemiddeling als zij daar de nood toe voelen?

Ook is het jammer dat de Vlaamse overheid en een belangrijke kunstinstelling als het KMSKA betrokken waren in dit verhaal. Hoe wilt u dit in de toekomst voorkomen? Zult u eerlijkere voorwaarden en ethische praktijken voor kunstopdrachten opstellen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: In uw vraag om uitleg vermeldt u dat deze opdracht via het platform Kunst in Opdracht is verlopen. Maar dat is niet het geval. Het platform werd niet betrokken bij deze procedure, het museum nam dat zelf in handen.

De rechtszaak over auteursrechten en aanverwante, door de kunstenaar in kort-geding aangespannen tegen de Vlaamse Gemeenschap, loopt nog. Ik wens daar nog geen uitspraak over te doen en ook niet in te gaan op de details van deze zaak, zolang die rechtszaak loopt.

Ik beantwoord wel uw eerste vraag, waarom de Vlaamse overheid niet eerder heeft ingegrepen en geen expert heeft ingeroepen. Zonder in te gaan, zoals ik al zei, op het proces van twee afzonderlijke opdrachten en de samenwerking en afstemming tussen de kunstenaar en het mozaïekatelier, kan ik stellen dat de Vlaamse Gemeenschap meermaals pogingen tot gesprek en bemiddeling met de kunstenaar heeft gedaan. Dit vanaf het moment dat er discussies kwamen tot het moment dat de kunstenaar via gerechtelijke weg de Vlaamse Gemeenschap dagvaardde. Daar stopt de bemiddeling, natuurlijk, maar er zijn meermaals pogingen tot bemiddeling geweest.

Op korte termijn worden er nog geen acties ondernomen om een nieuwe artistiek directeur aan te werven. Momenteel gaat alle aandacht en energie naar de verwezenlijking van de heropening. Het tentoonstellingsprogramma voor 2023 is ook reeds vormgegeven. Er wordt mij verzekerd dat weloverwogen artistieke keuzes op korte termijn dus gewaarborgd zijn. Na de heropening zal het museum de procedure tot aanwerving van een nieuwe artistiek directeur opstarten. Dat is de positie van de raad van bestuur. Die respecteer ik, natuurlijk. Persoonlijk had ik de aanwervingsprocedure van artistiek directeur al gestart. Ik heb daar ook over gesproken met het museum. Maar bon, de instelling werkt met een raad van bestuur, waar we wel een regeringscommissaris hebben zitten, maar de raad van bestuur opteert voor deze aanpak. Ik heb de boodschap meegegeven. Ik denk dat men er beter aan had gedaan om al voor de opening minstens de procedure voor de aanwerving te starten. Maar dat is een keuze die de raad van bestuur op dat vlak moet maken.

Dan heb ik het nu over de bemiddelingsmogelijkheden. In het kader van kunst-opdrachten beveelt het platform Kunst in Opdracht aan een selectiecommissie rond de tafel te verzamelen en om, naast vertegenwoordigers van de betrokken partijen – dat zijn natuurlijk de opdrachtgever, de architect en de gebruikers –, ook een extern artistiek bemiddelaar te betrekken. Ook bij opdrachtgevers en/of gebruikers van culturele infrastructuur kan de betrokkenheid van een extern deskundige waardevol zijn. Deze selectiecommissie denkt gezamenlijk vanuit de context van het project na over een opdracht aan een kunstenaar die breder gaat dan de culturele dimensie van de op dat moment aangestelde directie van een culturele instelling. Een extern artistiek deskundige brengt een extra dimensie in het gesprek en helpt het formuleren van een opdracht aan de kunstenaar te openen naar een bredere maatschappelijke dimensie.

De artistiek bemiddelaar maakt in principe steeds deel uit van de artistieke selectiecommissie en waakt naast de artistieke kwaliteit tevens over het draagvlak voor het geselecteerde kunstwerk. De artistiek bemiddelaar kan tevens na de selectieprocedure ingeschakeld worden in de realisatie van het kunstwerk en bij eventuele conflicten als bemiddelaar tussen opdrachtgever en kunstenaar optreden, dus ook vanuit de kunstenaar.

U vraagt hoe we dit in de toekomst willen voorkomen. Ik betreur net als u dat deze zaak loopt zoals ze loopt. Dat betekent echter niet dat de voorwaarden voor onze kunstopdrachten oneerlijk zijn, zoals eventueel kan worden gelezen in uw vraagstelling. De procedure voor het realiseren van kunstopdrachten gaat uit van een proces dat gezamenlijk gelopen wordt en waarbij alle partijen op een gelijkwaardige manier en met respect voor elkaars rol een bijdrage leveren aan het voorbereiden, selecteren en realiseren van een kunstwerk dat interageert met de context die aanleiding is voor de opdracht. Een artistiek bemiddelaar met ervaring in het verlenen van kunstopdrachten waakt in de verschillende fases mee over een professioneel verloop van het proces en tracht de balans te bewaken tussen de soms tegengestelde verwachtingen en belangen van de verschillende actoren in dit proces. Wij denken echt dat er geen oneerlijke voorwaarden of onethische praktijken in het spel zijn.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Maar we zitten hier natuurlijk wel met een conflict bij een heel belangrijke instelling. U zegt dat er experts en bemiddelaars zijn opgetreden. Wie zijn dat dan geweest? Van wie hebben zij die opdracht gekregen en in welke rol hebben zij dat gedaan?

Minister-president, hoe verklaart u dan dat het toch tot zo'n conflict is kunnen komen, waarbij er toch duidelijke verschillen in visie zijn en er blijkbaar toch wel echt grote onenigheid is? Hebt u daar enige verklaring voor? Weet u waar het dan is misgegaan in de hele procedure?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Zoals de minister-president zegt, kan de betrokkenheid van zo'n artistiek bemiddelaar of deskundige heel waardevol zijn. Kunst in Opdracht organiseert deze maand voor het eerst een opleiding voor artistiek bemiddelaars. Hopelijk bereikt die opleiding haar doel. Maar portretrecht en afgeleide rechten zijn echt fundamentele zaken die contractueel zouden moeten zijn geregeld voordat zo'n project opstart. Eigenlijk zouden er daar geen bemiddelaars voor nodig moeten zijn, maar juristen, die heel heldere afspraken vastleggen in bindende contracten vóór de aanvang van de opdracht.

Een ander punt is dat het ook belangrijk is om de zakelijke vaardigheden van de kunstenaars aan te scherpen om ze weerbaar te maken in dat soort dingen. En dat is natuurlijk een taak voor Cultuurloket.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, het is een interessante vraag, zeker omdat we volgende week een werkbezoek brengen. We dachten dat daar zeker op te werpen, maar het is goed dat de vraag hier ook wordt gesteld. We willen graag meegeven dat we helemaal akkoord gaan met de stelling van de minister-president dat die artistiek inhoudelijk verantwoordelijke er al had moeten zijn of dat ten minste de procedure had moeten worden opgestart.

Dit museum gaat weer open in september. Als we het goed begrijpen, is er op dit moment geen artistiek directeur, noch een zakelijk directeur. Eigenlijk zou dat toch niet mogen. We willen onze ongerustheid daarover uiten en zullen dat volgende week nader bevragen bij de mensen die ons daar zullen ontvangen, temeer omdat – en dat moeten we in het achterhoofd houden – deze instelling ook een wetenschappelijke opdracht heeft, als enige Vlaamse culturele instelling. En die artistiek verantwoordelijke dient daar allicht ook een rol in te spelen. Hoe wordt het wetenschappelijke beleid van het KMSKA verder ontwikkeld? We hebben daar momenteel geen zicht op.

Het is heel goed dat u de vraag nu stelt, want nu kennen we de positie van de regering in dezen. Het is echter de raad van bestuur die moet beslissen. Ik hoop dat we volgende week meer klaarheid ter zake zullen kunnen krijgen. Ik dank u.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De aanwezigheid van een artistiek directeur is niet nodig voor de opening en ook niet voor volgend jaar. Maar dat is het nu net. Want een artistiek directeur werkt natuurlijk met een langer perspectief, en als je die nu niet hebt, riskeer je na 2023 een gat in je programmatie te krijgen. In die zin denk ik dat het op korte termijn niet voor grote problemen hoeft te zorgen, maar zal er, als die eenmaal aan boord is, toch een inhaalbeweging moeten gebeuren.

De bemiddelingspogingen zijn vanuit het departement gebeurd, mevrouw. Maar niet elke bemiddeling in de wereld leidt ook tot resultaat. Er is veel bemiddeld tussen Oekraïne en Rusland vooraleer Rusland Oekraïne binnenviel en die bemiddelingen zijn niet geslaagd. Niet elke bemiddeling leidt altijd tot een resultaat. Daarvoor is een beetje flexibiliteit en souplesse aan twee kanten nodig.

Ik heb in het begin gezegd dat ik niet op de case zelf zou ingaan, omdat het onderzoek lopende is. We zullen zien wat de uitspraak van de rechtbank ter zake is.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, dank u wel. Ik sluit me aan bij de bezorgdheden van u en van mevrouw Brouwers, anders had ik de vraag over de afwezigheid van die artistiek directeur niet gesteld. We zullen volgende week inderdaad misschien een stukje wijzer worden. Ook dit zal worden vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over cultuurbeleving van vluchtelingen en over kunstenaars op de vlucht – 2714 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman (Groen): De grote stroom vluchtelingen waar we in Europa en België mee te kampen hebben, laat niemand onberoerd. Ze laten hun hele

hebben en houden, hun familie en vrienden achter en zijn op de vlucht voor een conflict. Ze moeten in een vreemd land, in een onbekende omgeving opnieuw een, al dan niet tijdelijk, bestaan uitbouwen en dragen een zware rugzak aan ervaringen en trauma's mee. Onder hen bevinden zich ook veel kunstenaars en kunst- en cultuurliefhebbers, die hun vertrouwde theater, museum, concerthuis of club moeten missen. In de harde tijden die mensen op de vlucht meemaken, kunnen kunst en cultuur troost en afleiding bieden. In Nederland lanceerde men daarvoor de campagne #hArtforUkraine, waarbij ze vanuit de cultuursector een bijdrage willen leveren aan de opname van vluchtelingen in onze samenleving, met cultuur als motor. Men wil "culturele organisaties aanmoedigen om vluchtelingen toegang te bieden tot hun aanbod en faciliteiten, zowel voor passieve als actieve cultuurbeleving, als voor professionele uitvoering door gevluchte kunstenaars". Heel veel Nederlandse cultuurorganisaties steunen dit initiatief en ondernemen actie.

Ook de Belgische cultuursector toont zich opnieuw solidair met de vele vluchtelingen die naar hier komen. Zo werden verschillende crowdfundingacties georganiseerd door kunstorganisaties, bieden cultuurorganisaties opvang voor vluchtelingen en lanceerde Bozar het initiatief Belgian Cultural Sector for Ukraine. Dat moet een echt platform worden waarop verschillende acties worden gebundeld, waarop crowdfunding kan worden georganiseerd, alsook kansen voor kunstenaars op de vlucht worden gecreëerd. Dit platform werd echter nog niet zo breed gecommuniceerd. Ook via Artists at Risk, een internationale organisatie die al jarenlang opkomt voor kunstenaars in en uit oorlogsgebieden, kunnen organisaties zich aanmelden. Hierop zijn echter slechts twee Antwerpse en een Brusselse organisaties aangemeld.

Daarom hebben wij volgende vragen.

Zult u als minister van Cultuur initiatieven nemen om het initiatief Belgian Cultural Sector for Ukraine mee te ondersteunen?

Zult u, zoals in Nederland het geval is, ervoor zorgen dat het voor vluchtelingen ook mogelijk is om hier cultuur te beleven? Is een gratis vrijetijdspas, waarbij men kan deelnemen aan het culturele leven, bijvoorbeeld een initiatief dat uitgerold kan worden?

Is er voldoende ondersteuning om kunstenaars die naar België vluchten de mogelijkheid te geven om hier aan de slag te gaan? Vele organisaties zijn bereid om met hen samen te werken, maar de juiste ondersteuning is daarbij erg belangrijk. Is er voldoende juridische ondersteuning voor zowel organisaties als cultuurwerkers, zodat de administratieve rompslomp geen drempel vormt? Gezien de grote kans op trauma en stress lijkt het ook aangewezen om psychologische ondersteuning te voorzien. Ziet u mogelijkheden om daarbij te helpen?

Zult u initiatieven nemen zodat meer organisaties de weg vinden naar zowel het platform Belgian Cultural Sector for Ukraine als de organisatie Artists at Risk?

De oorlog in Oekraïne lijkt een momentum om met een dergelijke problematiek aan de slag te gaan, maar de sector is al jaren solidair met vluchtelingen en de ondersteuning van kunstenaars op de vlucht. Erkent u deze inspanningen en kan er structureel nagedacht worden over hoe dit binnen de sector georganiseerd kan worden?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zal uw eerste en vierde vraag tegelijk beantwoorden, over het initiatief Belgian Cultural Sector for Ukraine.

Deze initiatieven zijn natuurlijk waardevol. Ze worden doorgaans gecoördineerd door individuen of de sector zelf. Op dit moment heb ik alleszins nog geen vraag tot ondersteuning ontvangen.

De afspraak in de Vlaamse Regering is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij Europese initiatieven en platformen, zoals het platform CreativesUnite.eu, waar alle initiatieven bekend kunnen worden gemaakt, door zowel individuele actoren, culturele organisaties als overheden. Binnen de culturele sector wordt hierover actief gecommuniceerd.

Oekraïne sloot zich recent aan bij Creative Europe. De Europese Commissie heeft de uiterste indieningsdatum voor de aanvraag voor Europese samenwerkingsprojecten verlengd, om Europese culturele en creatieve sectoren maximale kansen tot samenwerking met Oekraïense organisaties te bieden. Via de Creative Europe Desk Vlaanderen is dat aan alle culturele actoren gecommuniceerd.

Ik zal straks ook samen met onder andere het M HKA een bijzonder project lanceren ter ondersteuning van de Oekraïense culturele sector. Straks krijgt u daar meer nieuws over.

Voor uw tweede vraag, of er een gratis vrijetijdspas is, verwijs ik graag naar het bredere debat binnen de Vlaamse Regering over het al dan niet toekennen van sociale voordelen voor vluchtelingen die tijdelijk in Vlaanderen verblijven. Het is namelijk geen zaak van de culturele sector alleen.

Binnen de brede cultuursector, en onder andere het sociaal-cultureel volwassenenwerk en de amateurkunstensector, zijn er tal van acties en initiatieven met betrekking tot de oorlog in Oekraïne, ook ten aanzien van Oekraïners die hier verblijven. Verschillende organisaties zetten solidariteitsacties op of nemen initiatieven om culturele, gemeenschapsvormende of vrijetijdsactiviteiten open te stellen voor Oekraïense vluchtelingen. Dat kan ik alleen maar toejuichen.

Het specifieke aan de Oekraïense vluchtelingen, in tegenstelling tot andere vluchtelingen, is dat zij nagenoeg onmiddellijk – als ze dat wensen – over een A-kaart kunnen beschikken. Dus gratis? Ze zijn niet allemaal onbemiddeld. Zij worden dan burger in onze samenleving, net als alle anderen, en de gratis vrijetijdspas is bijvoorbeeld beschikbaar volgens dezelfde beoordeling als voor andere mensen die burger zijn in onze samenleving. Bij sommigen, die het nodig hebben, zal dat gratis kunnen zijn en bij andere mensen, die toch in een zekere mate bemiddeld zijn, is het niet nodig om de vrijetijdspas gratis te geven. Iets anders is natuurlijk de promotie van de vrijetijdspas, naar iedereen toe. Maar – hoe zal ik het zeggen – het specifieke aan de Oekraïense vluchtelingen is dat zij onmiddellijk het A-statuuut krijgen en eigenlijk burger zijn in de samenleving zoals u en ik dat zijn.

Voor Oekraïense vluchtelingen die geen tijdelijke bescherming hebben aangevraagd maar hier toch aan de slag willen gaan, gelden dezelfde regels als voor derdelanders. Cultuurloket stelt hierover de nodige informatie ter beschikking op zijn website en beantwoordt vragen van de sector. Het heeft deze informatie ook gedeeld met alle bovenbouwactoren, zodat die op hun beurt vragen uit de sector kunnen beantwoorden.

Oekraïners die tijdelijke bescherming hebben aangevraagd en op die manier een elektronische A-kaart of bijlage 15 hebben ontvangen, mogen in België werken en hebben onbeperkte toegang tot de arbeidsmarkt. Zij mogen ook vrijwilligerswerk verrichten als ze over deze documenten beschikken. Als organisaties met deze mensen willen werken, zijn er dus geen juridische obstakels.

Het beleid van de Vlaamse Regering is erop gericht de juiste ondersteuning te voorzien voor alle vluchtelingen, ongeacht hun beroep. Momenteel ligt de nadruk

op het voorzien van onderdak en onderwijs. Voor de juridische en administratieve ondersteuning van kunstenaars staan de steunpunten tot hun beschikking. Zo heeft Cultuurloket hiervoor een aparte informatiepagina gemaakt. De Vlaamse Regering heeft tevens ruime aandacht voor het geestelijk welzijn van vluchtelingen, en dus ook van kunstenaars. Het is een algemene, globale aanpak. Ik verwijs hiervoor onder andere naar de infolijn van Solentra, de expertiseorganisatie in de transculturele psychiatrie van het UZ Brussel.

De sector is al lang solidair met kunstenaars op de vlucht, en momenteel neemt de sector veel lovenswaardige initiatieven om zijn solidariteit met Oekraïne te benadrukken. Zo was er van 25 tot en met 29 maart een benefietactie vanuit de klassiekemuzieksector, met verschillende organiserende partners, zoals het Concertgebouw Brugge, De Bijloke, deSingel en Opera Ballet Vlaanderen. De sector heeft hier de afgelopen jaren al veel expertise rond opgebouwd. Ik wil wel bekijken hoe deze expertise verder gedeeld kan worden.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, dank u wel voor de bereidheid om verder te kijken hoe die expertise kan worden gedeeld. Ik ben benieuwd naar het traject dat u straks zult bekendmaken. Ik denk dat het goed is dat u dat doet. Hopelijk is daar veel aandacht voor, want op die manier komen die initiatieven in de spotlights te staan en kan het anderen inspireren. Het zou niet slecht zijn dat er nog wordt ingezet op de bekendmaking, zeker van die platformen. Zo bekend zijn die nog niet. Het zou heel goed zijn dat u dat ergens kunt meenemen of wat pushen. Men voelt dat die mensen daar echt nood aan hebben.

Vandaar komt ook het idee van de vrijetijdspas. Misschien heeft niet iedereen dat financieel nodig en zijn er die zich dat wel kunnen permitteren. We horen echter vaak bij mensen die bij een gastgezin of ergens anders verblijven, dat ze soms nog op zichzelf zijn aangewezen. Het is echt wel moeilijk om die links te leggen, om integratie te bevorderen, om sociale contacten te leggen, om kennis te maken met onze geschiedenis en cultuur en ook om de taal te leren – want het is ook deels taalbevorderend. Daarom is het echt wel goed dat zij uit hun kot komen en naar onze musea gaan en kennismaken met onze cultuur. Om dat te bevorderen zou een vrijetijdspas een extra push geven, niet alleen om de Oekraïense vluchtelingen maar uiteraard om alle vluchtelingen in onze samenleving in te schakelen. Mocht u dat nog willen overwegen, zouden wij dat zeker steunen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Voor de vrijetijdspas is een heel belangrijke rol weggelegd voor de lokale besturen, die heel dicht bij de Oekraïners staan, waarbij het OCMW hen begeleidt. Wij hebben bijvoorbeeld een dag gehad waar onze sportdienst, onze jeugddienst en onze vrijetijdsdienst aanwezig waren en waar het aanbod dat er in Knokke-Heist is, getoond werd en uitgelegd met tolken. Wij zijn proactief die mensen aan het benaderen om bijvoorbeeld de mensen met kinderen de weg naar kampen of de opvang in de paasvakantie te wijzen, net om hen ook in dat taalbad te steken en hen te integreren. Ik denk dat daarvoor de lokale besturen kunnen worden gesensibiliseerd.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik onderschrijft dat laatste. Het lokaal onthaal gebeurt door de OCMW's. De OCMW's kennen het gegeven vrijetijdspas en weten voor wie die gratis is. Er zijn natuurlijk heel wat mensen die bij gastgezinnen worden opgevangen die niet het A-statuuat aanvragen. Van hen is dat bij het OCMW ook niet bekend. Dan is het eigenlijk aan de gastgezinnen om die mensen richting OCMW te sturen. Daarom waren wij er altijd een groot voorstander van om in eerste instantie een collectieve opvang te voorzien, zodat men het allemaal beter kan organiseren. Nu loopt het een beetje anders. De sleutel is om dat, wanneer

men lokaal hetzij in een collectieve hetzij in een privéopvang zit, zo rap mogelijk te doen. Bij een collectieve opvang gebeurt dat automatisch. De OCMW's nemen dat ter harte. In de privéopvang moet men het zo snel mogelijk melden bij het OCMW, zodat lokaal het onthaal kan worden voorzien.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, dank u wel. Lokaal kan men natuurlijk veel doen, maar ik denk dat de neiging bestaat om heel veel door te schuiven naar de lokale besturen. Oké, ze staan er dichtbij, maar er begint toch wel wat paniek te komen, want de financiële tegemoetkomingen vanuit de Vlaamse Regering dekken in de verste verte de kosten voor de lokale besturen niet. Die kosten zijn enorm aan het oplopen. Een beetje ondersteuning vanuit Vlaanderen zou nog wel welkom zijn. Maar goed, ik ben toch al blij dat u een aantal initiatieven zult nemen om goedepraktijkvoorbeelden beter bekend te maken en daar zichtbaarheid aan te geven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over een eengemaakt cultuurloket – 2734 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman (Groen): Tijdens de interministeriële conferentie rond Cultuur die plaatsvond op 14 juli 2020, is afgesproken dat er een werkgroep zou komen om een studie op te maken over een cultuurloket als gecentraliseerd informatiepunt voor de cultuursector. Zeker voor cultuurwerkers die actief zijn op Brussels grondgebied zorgt het versnipperde beleid vaak voor administratieve Kafka en is de weg naar de juiste ondersteuning soms lang. Het versnipperde cultuurbeleid is voor veel kunstenaars die actief zijn in onze hoofdstad niet alleen een doorn in het oog, het belemmert ook de artistieke praktijk van vele kunstenaars. De federale staat, met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie zijn daarom overeengekomen om een gezamenlijke overheidsopdracht uit te schrijven, die uiteindelijk gegund werd aan Impact Consulting. Dat er over de verschillende beleidsniveaus heen nagedacht wordt over mogelijke manieren om de cultuursector te ondersteunen, kunnen we alleen maar toejuichen. Momenteel loopt de studie nog, maar bij zowel het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Fédération Wallonie-Bruxelles als de Vlaamse Gemeenschapscommissie werd de oprichting van een eengemaakt cultuurloket als duidelijk aanspreekpunt voor Brusselse cultuurspelers opgenomen in het bestuursakkoord; in Vlaanderen is dat niet het geval.

Momenteel bent u, minister-president, voorzitter van het interministerieel overleg Cultuur. Daarom hebben wij de volgende vragen voor u.

De Vlaamse overheid was medeaanvrager van de genoemde studie, en ook het departement Cultuur is betrokken bij het opvolgen van de werkzaamheden. Zal de Vlaamse Regering zich engageren om het eengemaakte cultuurloket te realiseren, samen met de andere overheden in dit land? Wat is op dit moment de vooropgestelde tijdslijn voor de oprichting van het cultuurloket? Heeft er recent nog overleg plaatsgevonden met de andere beleidsniveaus hierover en wat was het resultaat?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Meuleman, misschien eerst een voorafgaande opmerking. Er is geen versnipperd cultuurbeleid. Er is een Vlaams

cultuurbeleid, er is een cultuurbeleid van de Franse Gemeenschap, en een cultuurbeleid van de Duitstalige Gemeenschap. Dat is absoluut niet versnipperd. Per gemeenschap wordt dat hier in dit land zo georganiseerd. Daar zijn we het nu toch al sedert 1970 ongeveer over eens, denk ik, dat dat zo moet. Dus met uw uitgangspunt dat er een versnipperd cultuurbeleid is, ben ik het fundamenteel oneens. In Brussel komen een aantal van die dingen samen. Goed, dat is mooi, dat kan verrijkend werken, maar dat is absoluut geen versnippering.

Of wij ons engageren om het eengemaakte cultuurloket te realiseren? Ik heb mij geëngageerd om op nationaal niveau samen met alle gemeenschappen te bekijken – te bekijken – of er een rol van betekenis kan zijn voor een nationaal kunstenloket, niet te verwarren met Cultuurloket in Vlaanderen, dat wij al hebben en dat ook operationeel is in Brussel. Op dit moment werken mijn administratie en kabinet mee aan de lopende studie, zodat er in de analyse zeker ook input van de Vlaamse Gemeenschap wordt meegenomen en de noden en verwachtingen van alle actoren goed in kaart worden gebracht. Verder heb ik aan de onderzoeker ook gevraagd om expliciet zicht te krijgen op een mogelijke afstemming met Cultuurloket in Vlaanderen. Er loopt dus een studie, en we gaan zien wat het resultaat is van die studie. Of er een toegevoegde waarde is met zo'n nationaal kunstenloket, dat zullen we dan nog wel eens zien.

Wat is op dit moment de vooropgestelde tijdslijn? Het studietraject bestaat uit drie grote fasen. In de eerste fase is een documentanalyse gemaakt en hebben de administraties van alle gemeenschappen input aan de onderzoeker bezorgd. Er werd met andere woorden een 'as is'-scenario uitgewerkt. In de tweede fase, die nu loopt, tracht de onderzoeker verder inzicht te verwerven in de context aan de hand van een SWOT- en een PESTLE-analyse (Political, Economic, Sociological, Technological, Legal and Environmental). In een laatste fase zal het 'to be'-scenario worden uitgetekend en wordt een benchmark opgemaakt. Het hele traject neemt ongeveer twintig weken in beslag. Ik kijk er alvast naar uit om de resultaten te kunnen toelichten na de zomer. Over een effectieve oprichting kan ik nog geen traject toelichten, het zal pas na de afronding van het onderzoek duidelijk worden of dat überhaupt zal gebeuren.

U vroeg of er nog overleg plaatsgevonden heeft. Alle gemeenschappen zijn vanuit de interministeriële conferentie Cultuur van 17 mei 2021 een engagement aangegaan om actief deel te nemen aan de studie. De onderzoeker organiseert na afronding van elke fase een gemeenschappelijk overleg om de tussentijdse resultaten te bespreken. Op dit moment kan ik alleen de resultaten toelichten die betrekking hebben op fase 1, met andere woorden de analyse van het 'as is'-scenario. Uit deze resultaten, die in gemeenschappelijk overleg met alle gemeenschappen worden toegelicht, concludeer ik alvast dat Vlaanderen al heel wat inspanningen levert door onder andere het organiseren van een waaier aan activiteiten gericht op netwerking, kennisopbouw, kennisdeling en algemene informatieverstrekking.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Zijn daar documenten van en kunnen die eventueel worden bezorgd? Want het is misschien uw besluit van de 'as is'-situatie dat Vlaanderen al heel veel doet. En u bent het er niet mee eens dat ik zeg dat er een versnipperd cultuurbeleid is. Ik had het misschien beter kunnen verwoorden en zeggen dat er toch wel een duidelijk aanvoelen en perceptie is van versnippering in het Brusselse, waardoor het voor kunstenaars toch wel vrij onduidelijk is wat nu precies de pistes zijn om hun werk te kunnen doen. Het is mijn aanvoelen dat er daarover consensus is. Dus mocht u eventueel documenten kunnen bezorgen, dan kunnen we dat al eens bekijken.

We moeten inderdaad de studie afwachten om te zien welke stappen er kunnen worden genomen. Maar ik hoop wel dat u zich positief zult opstellen, mocht het

resultaat van de studie blijken te zijn dat er nood is aan een overkoepelend cultuurloket in Brussel.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw toelichting. Ik sluit mij uiteraard volledig aan bij uw standpunt dat er geen versnipperd beleid is. Vlaanderen voert een duidelijk beleid hier in onze hoofdstad, ook op het vlak van cultuur. Er is een heel mooi cultureel aanbod hier in Brussel.

We moeten inderdaad de studie afwachten. Zoals de minister-president heeft gezegd, hebben we reeds dat Cultuurloket, waarbij Brusselse Nederlandstalige initiatieven zich inderdaad mooi kunnen aansluiten. Ik hoop dan ook dat, wat er ook uit die studie naar voren komt, wij ons niet moeten wegsteken achter een eengemaakt cultuurloket, waardoor de zichtbaarheid van Vlaanderen misschien kleiner zou kunnen worden in Brussel. We mogen toch wel bijzonder fier zijn op het aanbod dat nu bestaat.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Alle gemeenschappen hebben die eerste fase, dat eerste tussentijdse rapport van de studie. We kunnen dat dan ook ter beschikking stellen, dat is geen probleem. Dat geldt ook voor elke volgende fase.

Elisabeth Meuleman (Groen): Oké, dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.